עח: האשה שנפלו פרק שמיני כתובות

לא כך השיב ר"ג לחכמים. פירוש על המרוסה שאלו לה הולרך להשיבם כדאמרינן דתשובה מעולה ונלמת השיבם על המרוסה: **תני** מוברת ונותנת וקיים. זו היא גירלת הקונטרס ופירש מני ממתני' וקשה לרבינו יצחק בן רבינו מאיר דאדרבה היה לו להגיה הכריימתא מקמי מתני' ועוד דאם היה מגיה הכריימתא הוי ר"ג שפיר כב"ה והשתא דמגיה מתני' הוי ר"ג כב"ש דלב"ה אפי' באירוסין לא תמכור לכתחילה ועוד מי היכי דפריך בסמוך לרב פפא ור' חנינא בן עקביא כב"ש טפי ה"ל למיפרך לרב זביד דלדידיה ליכא לשנויי לא נחלקו ב"ש וב"ה בדבר זה דאם ר' חנינא בן עקביא ור"י שניהם לא שנו פלוגתא דב"ש וב"ה אם כן מי שנאה וגלאה דגרסינן תני אם מכרה ונתנה קיים ומגיה הכריימתא ורבינו חננאל גרים במתני' מוכרת ונותנת והכריימתא אם מכרה ונתנה ומשני רב זביד תני אם מכרה כו' ומגיה מתניתין מקמי כריימתא כדי שלא להעמיד ר"ג כב"ש ובתר הכי פריך לרב פפא דלא מגיה מתניתין ור"י כב"ש ולא גרסינן רבי חנינא בן עקביא כב"ש ולגירסא זו לא גרסינן בכריימתא דלעיל אף זו לא תמכור דהא מתני' קתני מוכרת לכתחילה ולרב פפא דלא מגיה מתני' מיקמי ומיהו קשה קצת דהיכי משני דלר"י לא נחלקו ב"ש וב"ה בדבר זה הא משמע מתני' דר"י שנה פלוגתא דב"ש וב"ה דעליהו קאי: **לא** בר"י ולא בר' חנינא בן עקביא. פי' לא כאמרו לפניו דרבי חנינא דתרוייהו מודו בעד שלא נתארסה וניסת דמכרה קיים ולא פליגי אלא כשנתארסה וניסת והא דמשמע לקמן בהכותב (דף פג.) דעד שלא ניסת וניסת מכרה בטל דתנן ת"כ למה כתב לה דין ודברים שאם מכרה ונתנה קיים ומוקי לה בגמרא בכותב לה ועודה ארוסה ת"כ אותם נכסים נפלו לה עד שלא ניסת וכניסת איירי דהא [1]משמע דאם לא כתב לה דין ודברים כו' מכרה בטל הייט כאמרו לפני ר"ג דלר"ג מכרה קיים ואין סברא לומר דאתיא כרבותינו דמזרו ונמנו:

לימא תנינא לתקנת אושא. מימה לרבינו יצחק והא תקנת אושא הואי אפי' בנפלו לה מן האירוסין או קודם כדמשמע בהמוכל (כ"ק פט: וסס) דקאמר התם תני מדא עבדי מלוג יוצאים בשן ועין לאשה אבל לא לאיש ותניא איידך לא לאיש ולא לאשה מאי לאו מר אית ליה לא דכ"ע אית להו תקנת אושא כאן קודם תקנה כו' ואמאי לא אמר כאן שנפלו לה באירוסין כאן שנפלו לה אחר נישואין אלא שמע מינה דאפי' נפלו לה באירוסין איתא לתקנת אושא ויש לומר דבלאו הכי משני לה שפיר:

בתבתינהו לברייתא. פי' בקונטרס והוציאה לעדים שלהבריח ממכוונת ואין נראה לרבינו יצחק דא"כ אמאי פליגי רב ענן ורבא אדרב נחמן פשיטא דלא קנתה ונראה לרבינו יצחק דלא אמרה מידי אלא גילוי מילתא בעלמא איכא ולא הוי דברים שבלב שאינם דברים דהכא ודאי הדבר ניכר שלא נתכוונה אלא להבריח דנפשה עדיפא לה לדאמרינן בסמוך (וע' תוס' לקמן לז. ד"ה זכין): עשאוס

עין משפט נר מצוה

ב א מיי' פכ"ב מהל' לאסורי הל' ז ס' טיש"ע אה"ע סי' לד ס' טיש"ע.
ג ב ג מיי' שם טיש"ע שם סעיף יא:

תוספות רי"ד

רב שפראל דאמרי תרוייהו בין שנפלו לה נכסים עד שלא תתארס בין שנפלו לה משנתארסה ונשאת הבעל מוציא מיד הלקוחות אינהו דאמרו כרבותינו דתניא רבותינו חזרו ונמנו בין שנפלו לה עד שלא תתארס בין שנפלו לה משנתארסה ונשאת הבעל מוציא מיד הלקוחות: נפלו לה משנשאת וכו'. נימא תנינא לתקנת אושא דאר"י ב"ח באושא התקינו האשה שמכרה בנ"מ בחיי בעלה ומתה הבעל מוציא מיד הלקוחו' מתני' בחייה ולפירות תקנת אושא בגופה של קרקע. פי' מאי דתנן במתני' שהבעל מוציא מיד הלקוחות הוא כ"ז שהיא בחייה ומפני שהפירות משועבדים לו אבל לאחר מיתה נתקיים המכר ללוקח שאין לו לבעל אלא פירות בחייה ויורשה לאחר מיתתה. ואם קדמה ומכרה נכסי בחייו מכרה מכר שאין הבעל יורש אלא מה שנמצא לה לאחר מיתה דומיא דבן שיורש את אביו ואם מכר אביו בחייו הרי מכר. אבל באושא התקינו שיוציא מיד הלקוחות אפילו גוף הנכסים לאחר מיתתה שעשו הבעל כלוקח ראשון כשנשאה כאילו לוקח כל נכסיה וכיון שהוא לוקח ראשון מוציא מלוקח שני בלא דמים ולוקח שני מפסיד דאיהו הוא דאפסיד אנפשיה אך אם ידוע שהדמים היה ביד אשה בעת מיתה או אם נתנתן הדמים לו. (עיין בערך מו בס"ה): ר"ש חולק וכו'. אלו הן ידועים ואלו הן שאינן ידועים. א"ר יגאי ידועים קרקע שאינן ידועים מטלטלי. פי' שמקרקע שא"י להתביאן דעתו של בעל עליהן ואינו מתיאש מהן אבל המטלטלין מפני שהיא יכולה להחביאם אין דעתו של בעל עליהן ומתיאש מהם והילכך אם מכרה ונתנה קיים ור"י אמר אלו ואלו ידועים הן. ואלו הן שאינן ידועים כל שנפלו לה נכסים במדה"י פי' כודאי בהני כיון דבעל לא ידע מהן ואין בלבו עליהן אם מכר"נ קיים ותנ"ה אלו הן שאינן ידועים ישובת כאן ונפלו לה נכסים במדה"י עיין הפסק בסוף הילכתן אם הל' כר"ש ואם לאו: והיא איתתא דבעיא דתברחינהו נכסי מגברא כתבתנהו לברת פי' מפני שהיתה רוצה להנשא והיתה יראה שמא יזכה הבעל בהן קודמה וכתבתה לבתה במתנה פי' המגרה והודיעה לעדים שאין מתנה זו אלא להבריח ולא שתזכה בהן הבת אם תתאלמן או תתגרש. ואינו נ"ל שאילו פרשה דבריה לעדים שאינה נותנתה לה מתנה גמורה אלא להבריחם מבעלה מכוונת היכי אמרינן לקמן

מסורת הש"ס

א) [תוספתא פ"ח], ב) ל"ל מה זו, ג) [תוספתא פ"ח וע"ש], ד) לעיל ב, כ"ק פח: ע"מ לה. לז: כ"ב ב, קלנו:, ה) [נדרים סו:], ו) נ"י כ"י, ז) [מוכל פירות ומשמע סו'. כל"ל מהרש"ל].

גליון הש"ם

גמ' אינהו דאמרי כרבותינו. נדה סה ע"ב:

הגהות הב"ח

(א) גמ' ת"ל רבי מכרה עד שלא כל"ל ותיבת לה מחק:

מוסף רש"י

אמר להן אף זו. כמוכרת בחירוסין לכתחילה לא תמכור ואם מכרה ונתנה קיים (רש"ש דפוס ספרד). באושא התקינו. כשהיתה מהתרין בלוקח שנלקח ויבמה שם מהבדי גדולה כדאמרינן בר"ה (לא.) גבי עבר מקעות (ב"מ לה.). האשה שמכרה בנכסי מלוג. הקנין (לעיל נ.) בחיי בעלה. להיות הבעל אוכל פירות בחייה ונוף הקרקע יהיה ללוקח לכשתמות (ב"מ לה.). אם יש יתומות כעל חייבים בעל יפסידו ונכסי מלוג הן נכסים שנפלו מנין אביה לו שהבעיה קרקעות שלא ניטומו בכתובתה ולא קיבל בעל עליו אחריות ואוכל פירותיהן בחייה בתקנת חכמים בחת פרקטה, ולהני מיקרי מלוג, שמולגן ומחסרן בעל, שאוכל הפירות כמלוגת הלקח (רשב"ם ב"ב עלמ.). ומתה. ונפל יורש אשתו דכר תורה (ב"מ צו:). הבעל מוציא. נוף הקרקע מיד הלקוחות וכל מוקי לה תקנת אושא בגופה של קרקע לאחר מיתה (ב"מ לה.). דשויוהו רבנן בלוקח והוא לוקח לאשון (לעיל נ.) דאע"ג דבעלמא קנין פירות לאו בקנין הגוף דמי, בעל בנכסי אשתו אלמלא רבנן לשבעודיה משום איבה והוי לוקח לאשון (ב"מ פח:) ומיהו לכל מהני מכירת האשה, שאם יתומות בעלה בחייה יעלם הלקח (רשב"ם ב"ב נ.).

מוכרת בחירוסין לכתחילה לא תמכור ונתנה קיים (רש"ש דפוס ספרד). באושא התקינו. כשהיתה מהתרין בלוקח שנלקח ויבמה שם מהבדי גדולה כדאמרינן בר"ה (לא.) גבי עבר מקעות (ב"מ לה.). האשה שמכרה בנכסי מלוג. הקנין (לעיל נ.) בחיי בעלה. להיות הבעל אוכל פירות בחייה ונוף הקרקע יהיה ללוקח לכשתמות (ב"מ לה.). אם יש יתומות כעל חייבים בעל יפסידו ונכסי מלוג הן נכסים שנפלו מנין אביה לו שהבעיה קרקעות שלא ניטומו בכתובתה ולא קיבל בעל עליו אחריות ואוכל פירותיהן בחייה בתקנת חכמים בחת פרקטה, ולהני מיקרי מלוג, שמולגן ומחסרן בעל, שאוכל הפירות כמלוגת הלקח (רשב"ם ב"ב עלמ.). ומתה. ונפל יורש אשתו דכר תורה (ב"מ צו:). הבעל מוציא. נוף הקרקע מיד הלקוחות וכל מוקי לה תקנת אושא בגופה של קרקע לאחר מיתה (ב"מ לה.). דשויוהו רבנן בלוקח והוא לוקח לאשון (לעיל נ.) דאע"ג דבעלמא קנין פירות לאו בקנין הגוף דמי, בעל בנכסי אשתו אלמלא רבנן לשבעודיה משום איבה והוי לוקח לאשון (ב"מ פח:) ומיהו לכל מהני מכירת האשה, שאם יתומות בעלה בחייה יעלם הלקח (רשב"ם ב"ב נ.).

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com